

Bijna goesting maar toch ...

De basis van 'Goesting in lezen' is dat we iemand binnen je groep ondersteunen om leesbegeleider te worden. Zo kan je met de leesgroep op korte tijd volledig op eigen benen staan. 'Goesting in lezen' zorgt voor het startpakket, een korte opleiding voor de leesbegeleider, een aantal startteksten, tips om goeie teksten te vinden, en we ondersteunen de eerste leesmomenten. Durf je het aan om in je groep te starten? Geef een seintje en we helpen je graag op weg.

Wel interesse maar nog wat koudwatervrees? We organiseren graag een meemaakmoment waarop we jou en andere geïnteresseerde Welzijnsschakels uit je buurt uitnodigen. Voor alle info kan je terecht bij marja.hermans@welzijnsschakels.be

Goesting in Lezen doen we samen met www.wablieft.be
Voor alle info over lezen, voorlezen, samen lezen: www.iedereenleest.be

Durf je het aan om in je groep te starten? Geef een seintje en we helpen je graag op weg.

Een smaakmaker:

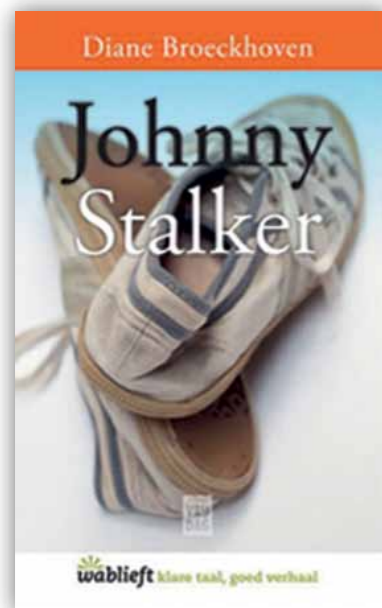
Wil je het al eens proberen in je groep? Dat kan met dit fragment uit Johnny Stalker van Diane Broeckhoven © Uitgeverij Vrijdag, 2015

Johnny Verstappen heeft geen rijbewijs. [...] Elke dag doorkruist hij de stad, van zijn kleine flat boven de Turkse groentewinkel tot aan de bouwmarkt. Daar werkt hij. [...] Onderweg gebeurt er altijd iets vreemds, elke dag opnieuw en elke dag hetzelfde. Johnny heeft het niet in de hand. Het gebeurt altijd op een andere plek en op een onverwacht moment. Er gaat een luikje open in zijn hoofd. Hij hoort de opgewonden stemmen van zijn ouders. Die van zijn moeder schril. Die van zijn vader brommerig. Hun woorden buitelen door elkaar. Soms hoort hij ze tot diep in zijn borst, samen met de lach van een kleine jongen.

'Stappen. Kijk. Hij zet zijn eerste stappen. Nog een stapje. Vooruit. Nog één. Stapstapstap. Stappen. Verstappen.' Dat zeggen zijn ouders. Tegen zichzelf. Tegen elkaar. Tegen hem. In een flits ziet hij zijn moeder van toen. Slank. In een bloemenjurk. Krullen in de war. Hij ruikt haar ook. Soep en koekjes. Ze zit voor hem, de armen gespreid als vleugels. Ze vangt hem op. Daarna omarmt zijn vader hen beiden, met zijn lange armen om hen heen. Kleine Johnny zit gevangen in een veilig hol van ruwe stof en zacht vel. Stappen. Verstappen.

Elke dag, op weg naar zijn werk en soms ook op de terugweg, overvalt dit beeld hem. Het is zijn dagdroom. Zijn baken. Al jaren lang. [...]

De dagdroom is één van zijn eerste herinneringen. Misschien wel de allereerste. Een kleine jongen die met kromme beentjes zijn eerste stappen zet. Een kleine jongen die zijn naam waar maakt. Stappen. Verstappen.

TEKSTEN

Luk Hollebecq en Fanny, Ruud Meert, Marja Hermans

VORMGEVING

Gevaert Graphics

FOTO'S

(W)arm-kracht vzw ... armen aan het woord, De Zuidpoort vzw Gent

DRUKWERK

Gevaert Printing

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Diederik Janssens, Huidevettersstraat 165, 1000 Brussel

WELZIJNSSCHAKELS VZW

Huidevettersstraat 165
T 02 502 55 75
F 02 502 58 09
info@welzijnsschakels.be
www.welzijnsschakels.be

schakelNIEUWS 62

NIEUWSBRIEF – WELZIJNSSCHAKELS VZW – JAARGANG 15 – NR 62 – VERSCHIJNT DRIEMAANDELIJKS – P209822 – JUNI-JULI-AUGUSTUS 2016

Samen lezen verbindt!

Samen lezen doet wat met een mens. Het verbindt mensen en maakt hen sterk en weerbaar. Je hoeft geen lezer te zijn om deel te nemen, gewoon luisteren naar de anderen en op die manier een tekst ervaren, kan ook. Want samen lezen is luisteren, genieten, ervaren, herinneren, vertellen, mijmeren... Samen lezen kan je echt met iedereen en in elke groep. Kennis over literatuur, boeken of schrijvers is helemaal niet nodig. Het kleine stukje tekst of gedicht op het leesmoment zelf, daar gaat het om. Soms word je getroffen door een zin, omdat hij iets zegt wat je zelf niet zo onder woorden kunt brengen. Soms roept een stuk tekst een herinnering op. Het is verfrissend om te merken wat anderen in een tekst herkennen. We luisteren naar wat de anderen over een tekst willen zeggen. Elke inbreng is even waardevol. Wat ons met elkaar verbindt, is het verhaal, het boek, én het lees- en luisterplezier.

Waarom 'Goesting in lezen'?

Samen met Welzijnsschakels startte Wablieft het project 'Goesting in lezen'. Met dit project willen we beginnende lezers meer zelfvertrouwen geven en niet-lezers laten ontdekken dat lezen geen opdracht hoeft te zijn. Dat je van teksten kan en mag genieten. Om dat te laten slagen, passen we het beproefde recept van samen lezen toe.

Lezen is een vaardigheid, net als bijvoorbeeld fietsen. Hoe vaker je fietst, hoe vlotter het gaat. Met lezen is het net zo. Voor veel mensen blijft lezen een opdracht. Ze doen het enkel wanneer het moet, en dan nog met frisse tegenzin. Een boek of een gedicht? Daar beginnen ze niet aan.

Proza en gedichten

Onbekend maakt onbemind, zegt het spreekwoord. Daar willen Welzijnsschakels en Wablieft verandering in brengen. We doen dat door aarzelende lezers samen te brengen. Met de hulp van een getrainde leesbegeleider lezen we in groep. We lezen stukjes proza en gedichten. We praten er samen over. Wat brengt een tekst in iemand naar boven? Wil je dat delen met de groep? Alleen luisteren mag ook. Niemand hoeft zich verplicht te voelen.

Werelden gaan open

Samen lezen en luisteren schept een band. Een band tussen de leden van de groep én een band met de tekst. Lezers en luisteraars ontdekken samen hoe mooi en krachtig taal kan zijn. Nieuwe werelden gaan open. Werelden van ontroering, van plezier en van spanning. Werelden vol mooie woorden en prachtige zinnen.

Niet alleen woorden

De eerste stap is vaak de moeilijkste. Want wat voor zin heeft samen lezen? Maar eens die eerste stap gezet, verandert de twijfel al gauw in goesting. Goesting om opnieuw samen te komen. Goesting om verder te lezen, om nieuwe dingen te ontdekken. 'Goesting in lezen' draait niet alleen om letters en woorden. Natuurlijk zijn die ook belangrijk. We zetten mensen aan om meer 'kilometers' te maken, om hun leervaardigheid te vergroten. Maar het belangrijkste is dat mensen moed, kracht en zelfvertrouwen halen uit deze ervaring.

Luk hapt toe!

Luk, trekker van '(W)arm-kracht vzw ... armen aan het woord' in Vilvoorde, is geen grote lezer, en toch zei hij ja, tegen 'Goesting in lezen', ook al was het niet altijd evident. Een getuigenis:

Goesting in lezen? Goe zot!

Ja, mijn verplichte humanioralesboeken destijds... De trein der traagheid, De Vlaamse leeuw, De hut van oom Tom... Maar vooral de kleine wekelijkse Vlaamse Filmkes van de paters van Averbode. Dat waren boeiende verhaaltjes, met de nadruk op 'tjes'. Neen, ik ben nog altijd geen grote lezer. Tot er begin oktober 2015 een bericht vanuit het nationaal secretariaat van Welzijnsschakels in mijn berichtenbox viel. Marja vraagt om met de welzijnsschakel mee te doen aan 'Goesting in lezen'. Wat gaan we nog allemaal krijgen?

Goed, op 21 oktober krijg je nog eens een bericht: Dag luk, in de bijlage de PDF die je eerder al kreeg om jullie goesting te doen krijgen. En daarnaast de info met het stappenplan die je zeker kan gebruiken bij je contacten.

De begeleiding biedt voldoende ruimte om elke groep een uniek traject te laten lopen. Maar het zou goed zijn om een vorming te volgen voor begeleiders. Je krijgt coaching vanuit Wablief Mechelen, en je kunt misschien ook afspreken met de plaatselijke bibliotheek en andere mogelijke partners. Het kan niet op. Maar als je toehapt, krijg je bij de start het bezoek van schrijfster Siska Goeminne.

Wat nu? Wel, zoals altijd bij (W)arm-kracht vzw... armen aan het woord beslis ik uiteraard niet alleen. Dus ik leg het voor op onze afspraakmaandag van eind oktober. Als voorlaatste puntje staat op het programma van die maandag: goesting in lezen? En, jawel een paar mensen willen meedoen, zelfs 'ons' Fanny die het wat moeilijk heeft met lezen. We geven het door aan Marja. De timing voor de startactiviteit is vrij krap: Siska kan komen op 30 november, onze vijfde maandag van de maand, normaal een vrije avond.

Ik maak ondertussen afspraken met de Bibliotheek en Centrum Basiseducatie, waarmee we al samenwerken voor andere projecten. Ook zij zagen dit project zeker zitten. 30 november komt dichterbij en dichterbij, en op de andere maandagen vragen de mensen hoe en wat en wie komt en wat gaan we doen ... Lezen zeker?

Die maandag zitten we met 25 mensen rond Siska, die ons het haar vertelsalon voor het eerst laat proeven van samen lezen. 25 mensen is eigenlijk veel te veel, maar goed. Na die avond blijken een viertal mensen geïnteresseerd om verder te doen. Na een tweede vorming, samen met mensen van Centrum Basiseducatie, spreken we af dat we de tweede donderdag van januari zullen beginnen. Zo'n anderhalf uur.

We lezen een tekst voor, en na een paar alinea's houden we halt en vragen wat erin gezegd wordt. Waaraan denk je, wat voel je, waar zitten we in het verhaal, heb je ook zoiets meegemaakt? Vele kleine vragen en we krijgen de geboorte van 'ons' verhaal 'in' het verhaal dat wordt voorgelezen. Heel eenvoudig. Je hoeft niet zelf te lezen, je hoeft zelfs niet te kunnen lezen. Het gaat met kleine stapjes.

Eind april hebben we onze zevende leesavond achter de rug. Er waren de laatste avond zelfs twee anderstalige dames bij, een Bulgaarse en een Roemeense. Ze wilden hun Nederlands verbeteren door het 'samen' lezen.... En zij kregen ook goesting!

Zelf ben ik nog altijd geen grote lezer, maar toch kijk ik nu al uit naar de tweede en vierde donderdag van de maand. Net als de vier andere deelnemers. En het worden er nu zes.

Ik ben blij dat we de stap gezet hebben, want eerlijk, ik ken de mensen door dit project ineens veel beter dan door de voorbije jaren dat we samen zijn. Het proberen waard! Samen goesting in lezen, jawel. Met een potje koffie erbij, en een koekje! Goesting in lezen? Niet zo zot.

Fanny leest!

Fanny is moeder, grootmoeder, overgrootmoeder. Fanny komt uit een foorkramersfamilie.

'Mijn ouders stonden op de kermis. We zijn foorkramers, en we werden wel eens uitgemaakt voor bohemers, gitanes... Daardoor heb ik ook minder school gelopen. Van mijn 8 tot mijn 13 jaar heb ik overal op school gezeten, hier 2 maanden, daar 2 maanden. Tot in de Walen.'

Fanny heeft een leesbeperking, maar ze is een van de meest enthousiaste samenlezers van de groep in Vilvoorde. Samen met Luk, een van de trekkers van de groep, vertelt ze waarom samen lezen voor haar zo belangrijk is.

M.: Waarom doe je zo graag mee aan samen lezen, want lezen is voor jou niet zo evident, hé?

F: Neen, dat is waar. Als 't grote letters zijn, dan gaat het. Maar Veerle (de begeleidster) leest voor, en dan gaat het. Doe mij niet lezen want dan word ik nerveus. Maar ik doe het heel graag.

M: Waarom ben je er mee ingestapt?

F: Omdat Luk het gevraagd heeft. Maar daarvoor ben ik ook al een beetje gaan lezen. Dat was om het te leren. Daar ben ik een jaar geweest. Maar er waren te veel mensen en dan duurt het te lang eer ik het vertrouw. Hier is het anders. Ik ken Luk en Francine. Dat zijn mensen van onze groep. Als er andere mensen bij zouden komen, dan panikeer ik.

M: Luk heeft je gevraagd om naar de startactiviteit met Siska Goeminne te komen. Wat vond je daarvan? Heb je de allereerste keer met Siska erbij ook gepanikeerd?

F: Neen, ze gaf me een goed gevoel. En de anderen van de groep waren er natuurlijk ook. Het is niet altijd gemakkelijk als er vreemden bij zijn die niet weten dat ik niet kan lezen. Dan trek ik me terug. Veel mensen denken dat je een stommerik bent als je niet kan lezen.

M: Maar het is niet dat je helemaal niet kan lezen, want je zegt zelf dat je wel een beetje kan lezen.

F: Ja een beetje wel. Geef me een blad en ik volg wel. Niet alles, maar het lukt. Maar als er te veel tekst is, dan kan ik niet volgen. Maar ik heb geleerd om te onderbreken. Eerst dat lezen en dan dat...

M: En dan kan je wel volgen?

F: Ja, als ik er een samenhang in ontdek. Maar als er woorden zijn die ik niet kan plaatsen in het geheel, dan gaat het niet. Ik moet stukken kunnen herkennen.

M: Je zoekt dus naar combinaties die voor jou herkenbaar zijn?

L: Daardoor is het voor jou wel moeilijk om bijvoorbeeld een blad om te draaien. Dat is wat je bedoelt met een grote tekst, hé. Maar dan helpen wij je.

M: 't Is moeilijker, maar je voelt je niet ambetant als je ziet dat anderen een blad omdraaien en jij nog niet zo verbent?

F: Neen, in de groep niet, maar bijvoorbeeld in de klas of op cursus wel, want dan lachen ze je uit.

M: Het is toch een grote stap om in een leesgroep te gaan als je zelf moeilijk leest.

F: Ze trekken je mee. Alleen al van hen te zien lezen. Je voelt hen aan, je kunt een band opbouwen.

L: We lezen in stukken en brokken, maar je deelt veel, je kan je verhaal op een andere manier kwijt. Je bouwt een ander soort band op. Ik ken Fanny nu vijf jaar en door die vier maanden in de leesgroep weet ik al meer van haar dan van de voorbije vijf jaar.

M: Hoe komt het dat het daar wel kan en niet in de gewone werking?

F: Ik moet mensen eerst kennen, en weten dat ze blijven.

M: Veerle die voorleest is ook van buiten de groep gekomen. Voel je daar dan een band mee?

L: Ik denk vooral omdat Veerle goed is om de verhalen naar boven te halen. Ze leest, ze luistert goed naar de reacties en stelt de juiste vragen om het verhaal of de inbreng te verdiepen. Is 't dat ook niet dat het voor jou gemakkelijker maakt?

F: Dat vond ik heel tof, dat was heel goed. Ze kan dat goed uitleggen. Ik zie graag cinema, en ze kan dat zo goed uitleggen dat ik er een film van kan maken. En ze heeft ook al drie keer een boek (Broere van Bart Moeyaert) gekozen dat op mijn leven gelijkt van toen ik jong was. De moeilijke familierelaties waren zeer herkenbaar.

Ja dat groepje, 't is te hopen dat ze blijven, want dat doet goed. Ik heb dat zo graag, iemand die voorleest voor mij.

De mama die de dochter niet moet hebben en omgekeerd.

M: Wanneer er in de leesgroep verhalen gelezen worden die helemaal niet in je leefwereld passen, zou je er dan ook in kunnen komen?

F: O ja, want in de 172 (tweedehandsboetiek) neem ik de boeken mee voor de kinderen. Ik lees dan de kinderboeken met de grote letters, en die zijn heel anders dan mijn leven. Als ik donderdag na de leesgroep thuiskom, dan pak ik mijn boekjes en dan begin ik te lezen.

M: In de leesgroep is vertrouwen zeer belangrijk zeg je, ken je de mensen van de leesgroep dan allemaal zo goed?

L: Niet de grote groep, maar het kleine groepje van de leesgroep wel.

F: Francine, Martine, Cynthia en Alain komen ook los in het kleine groepje. Dan weet je dat je niet de enige bent die dingen heeft meegemaakt. Ja dat groepje, 't is te hopen dat ze blijven, want dat doet goed. Ik heb dat zo graag, iemand die voorleest voor mij. Mijn man, die spijtig genoeg overleden is, deed dat voor mij. Hij las voor uit kleine boekjes. Want dat moest rap gaan, ik weet graag hoe dat het stopt.

L: Dat heb je nu nog, hé. Het kan nooit rap genoeg gaan. Als Veerle een langere tekst heeft, dan ga je ook al snel op de laatste bladzij piepen.

F: Ja, daarom mag een boek niet dik zijn, het moet vooruit gaan.

Ze trekken je mee. Alleen al van hen te zien lezen. Je voelt hen aan, je kunt een band opbouwen.